

provincie **HOLLAND**
ZUID

Bijlage 1

Contact
mw. mr. R.S. Lameijer
T 070 – 441 65 12
rs.lameijer@pzh.nl

mw. R.C.E. Delhaas
T 070 - 441 67 14
rce.delhaas@pzh.nl

Onderwerp

Consequenties uitstel van de Omgevingswet

Inleidend

De minister van Infrastructuur en Milieu (hierna: de minister) heeft in haar brief aan de Tweede Kamer van 6 oktober 2017 (zie bijlage) dit uitstel aangekondigd en de opvolging van het advies van Bureau ICT-toetsing (de 'BIT-toets') geschetst. In plaats van 1 juli 2019 wordt de verwachte datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet 1 januari 2021. Hieronder informeren wij u over de consequenties van het uitstel heeft voor de verdere ontwikkeling van het provinciaal Omgevingsbeleid en geven wij vast een eerste indruk van de consequenties die zijn voorzien voor de Implementatie van de Omgevingswet bij de provincie.

Ontwikkeling Omgevingsbeleid

In onze brief van 4 juli 2017 (PZH-2017-605320315, DOS-2016-004358) over de ontwikkeling van het Omgevingsbeleid geven wij aan dat de planning van het Rijk niet leidend hoeft te zijn bij de provinciale ambitie om het integrale Omgevingsbeleid (incl. Omgevingsvisie en -verordening) in het voorjaar van 2019 vast te stellen. Hieronder lichten we toe hoe dat werkt.

Omgevingsvisie- en verordening

Door het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen er nu geen producten (Omgevingsvisie, -verordening en programma's) worden vastgesteld die grondslag vinden in de Omgevingswet. Wel kunnen er integrale producten worden gemaakt die het gedachtegoed van de Omgevingswet in zich hebben en grondslag vinden in de vigerende regelgeving. Dit betekent dat bij het opstellen van de Omgevingsvisie en -verordening de grondslagen van bestaande planfiguren en regelingen slim gecombineerd worden. De eerste Omgevingsvisie van de Provincie Zuid-Holland is daarmee de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening, het milieubeleidsplan als bedoeld in de Wet milieubeheer en het regionaal waterplan als bedoeld in de Waterwet, etc. Voor de Omgevingsverordening geldt eenzelfde benadering. Dit kan omdat deze planfiguren vormvrij zijn, het is dan ook goed mogelijk om integrale producten te maken zoals gepland. De huidige wettelijke kaders zullen ten opzichte van de Omgevingswet nog enkele belemmeringen opleveren om tot volledige integratie te komen. Hier wordt dan ook rekening mee gehouden, tegelijk wordt er in het ontwerp geanticipeerd op het inwerkingtreden van de Omgevingswet.

Overigens zou de Provincie Zuid-Holland niet de eerste provincie zijn die met een Omgevingsvisie en -verordening komt. De provincies Overijssel, Groningen, Limburg, Gelderland

en Drenthe gingen ons reeds voor. Ook zonder de Omgevingswet kan er integraal gewerkt worden. Op het moment dat de Omgevingswet daadwerkelijk in werking treedt kunnen de reeds vastgestelde producten gemakkelijk worden aangepast zodat deze volledig aan de door deze wet gestelde eisen voldoen (bijvoorbeeld het vaststellen van omgevingswaarden), een volgend PS hoeft dus niet opnieuw het wiel uit te vinden.

Huidige planfiguren

Aanvullend word opgemerkt dat met het uitstel van de Omgevingswet de geldigheidsduur van een aantal huidige planfiguren verloopt. Bijvoorbeeld: er is bij de vaststelling van de beleidsvisie Cultureel Erfgoed 2017-2020, door u besloten op 12 oktober 2016, en bij de verlenging van de geldingsduur van de Beleidsvisie Duurzaamheid en Milieu, door u besloten op 29 maart 2017, rekening gehouden met de eerdere planning van de Omgevingswet waarbij inwerkingtreding op 1 juli 2019 werd aangehouden. Dit betekende dat de provincie in ieder geval vanaf dat moment ook verplicht een integrale Omgevingsvisie zou hebben. Het aflopen van bestaand beleid is reden te meer om onverminderd door te gaan met de ambitie om het Omgevingsbeleid begin 2019 vast te stellen en huidige planfiguren en -regelingen te vervangen door integrale producten. Op deze wijze is er, zoals gepland, tijdig relevant en geldig beleid op alle onderdelen van de fysieke leefomgeving.

Digitaal systeem

De huidige standaarden en ICT-voorzieningen zijn nog van toepassing zolang de Omgevingswet niet is ingevoerd. Voor de ontwikkeling van het digitaal systeem voor het Omgevingsbeleid wordt op dit moment al wel zo veel als mogelijk aangesloten op de standaarden en begrippen zoals die worden ontwikkeld binnen het landelijk systeem. Koppelingen naar het landelijke stelsel worden in het systeem ingebouwd zodra bekend is waaraan deze dienen te voldoen. Zo leiden wijzigingen op landelijk niveau niet tot problemen leiden bij de totstandkoming van het uiteindelijke provinciale digitale systeem.

Implementatie Omgevingswet

De Omgevingswet is door beide Kamers aangenomen, de aanvullingswetten Bodem, Geluid, Grondeigendom en Natuur komen in de 'lege hoofdstukken' van de wet zodra de behandeling is afgerond. De vier Algemene Maatregelen van Bestuur en de Invoeringswet Omgevingswet zijn op 30 juni 2017 ter advisering naar de Raad van State gestuurd, de adviezen worden begin 2018 verwacht. Er is op dit moment een ministeriële regeling, de Omgevingsregeling, in ontwerp. De herplanning is erop gericht dat alle wetgevingsproducten in 2020 klaar zijn. Voor overheden betekent dit nieuwe stelsel volgens de minister een cultuurverandering die voorbereiding, inzet en tijd vraagt. In IPO verband zijn en blijven wij actief betrokken bij het volgen en ontwikkelen van de wetgevingsproducten en de ontwikkeling van het landelijke DSO.

Leren door doen

De organisatie ambtelijk en bestuurlijk (GS en PS) voorbereiden op de invoering van de Omgevingswet betekent dat kennis nodig is van de nieuwe wetgevingsproducten en dat geleerd wordt welke houding en werkwijze passen bij de Omgevingswet. In nauwe samenwerking met het landelijk implementatieprogramma Aan de slag met de Omgevingswet wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een leeragenda. Leren werken in de geest van de Omgevingswet is van belang,

onder meer door het werken met de kerninstrumenten, het digitaal en integraal werken, het gelijkwaardig omgaan met bestuurlijke partners en het ontwikkelen van een werkwijze voor participatie. Het veranderen van houding en werkwijze kost tijd, in die zin is uitstel voor gemeenten, provincies en waterschappen welkom. Kansrijk is dat meer partijen zich goed kunnen voorbereiden op de invoering en tijdig de kerninstrumenten vastgesteld hebben. Zoals ook blijkt uit de aanpak Omgevingsbeleid is verandering gekoppeld aan de koers van de organisatie: het opgabegericht werken. Het wetstraject kan als extra urgentie werken. Risico is dat de spanningsboog, het urgentiegevoel niet de hele tijd kan worden vastgehouden, bestuurlijke aandacht wisselend kan zijn en ook beïnvloed wordt door lokale en provinciale verkiezingen.

Regionale samenwerking

De minister geeft aan de invoering te hebben uitgesteld mede op verzoek van bestuurlijke partners. Bestuurlijke partners (Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen) hebben ook in Zuid-Holland meer tijd om gezamenlijk toe te werken naar de invoeringsdatum. De planning voor het provinciale Omgevingsbeleid blijft medio 2019. De overgangstermijn voor het gemeentelijke Omgevingsplan (vervangt de bestemmingsplannen en lokale verordeningen met betrekking tot de fysieke leefomgeving) is tot 2029, maar meer gemeenten zullen in staat zijn voor inwerkingtreding van de wet hun lokale Omgevingsvisie en Omgevingsplan te laten aansluiten op de provinciale instrumenten.

Uitstel is van belang voor het 'digitaal zaakgericht werken en uitwisselen in de keten', dit leek niet haalbaar bij planning invoering medio 2019. Meer tijd levert hier meer kans op dat de digitale uitwisseling via zaaksystemen dan (verder) ontwikkeld is. Risico is dat urgentiegevoel in regionale samenwerking vermindert en dat partijen niet investeren in digitaal zaakgericht werken.

Middelen

In de provinciale begroting is voor de transitieperiode 2016-2018 totaal € 6 miljoen gereserveerd, uitgaande van de bestuurlijke afspraak dat elke overheid voor de eigen transitieopgave aan de lat staat. Besteding van de middelen via uitname uit de reserve wordt gekoppeld aan het tempo van voorbereiding op de Omgevingswet. Een groot deel van de middelen is bestemd voor de digitaliseringsopgave. Het Rijk heeft toegezegd de landelijke systeemeisen uiterlijk een jaar voor invoering bekend te maken zodat partijen technisch in staat zijn aan te sluiten. Een piek in de uitgaven wordt verwacht vanaf een jaar voor de invoeringsdatum. Risico is dat de middelen die over een langere periode zijn uitgesmeerd tegen die tijd onvoldoende zijn voor de laatste, cruciale voorbereiding. Bij begroting 2020 wordt dit opnieuw geraamd.